

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint 105

www.parlament.md

21 octombrie 2015

SS nr. 69

Biroului permanent al

Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu prevederile art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Anexă:

1. Proiectul de lege
2. Expunerea de motive

Deputații în Parlament:

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr.	401	
dt.	10	2015
Ora		

*S. Săpuț / S. Sîrbu /
A. Ciocoban /
E. Nichiforcu /
C. Poalnevici*

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

privind modificarea și completarea unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică

Articolul I. – La articolul 24 punctul 2) din Legea nr.64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.131–133, art.1018), cu modificările ulterioare, sintagma “Centrul Național Anticorupție” se exclude.

Articolul II. – Legea nr.1104-XV din 6 iunie 2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.209–211, art.683), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 4 alineatul (1) se completează cu o literă nouă f) cu următorul cuprins:

„f) efectuarea analizelor operaționale și strategice a actelor de corupție, actelor conexe corupției și a faptelor de comportament corupțional a informației privind studiile analitice a fenomenului corupției.”

2. Articolul 6 se completează cu două litere noi m) și n) cu următorul cuprins:

„m) să prelucreze date cu caracter personal, inclusiv în scop de analiză informațională și strategică, în conformitate cu legislația în vigoare;

n) să creeze și să administreze registre instituționale, sisteme informaționale și baze de date, în limita competențelor sale.”

3. La articolul 7:

la alineatul (3) cuvântul „Guvern” se substituie cu cuvântul „Parlament”.

alineatele (5) și (6) se exclud.

4. Articolul 8 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 8.** Numirea și eliberarea din funcție a directorului Centrului

(1) Centrul este condus de un director. Directorul Centrului (denumit în continuare *director*) este numit în funcție de Parlament cu votul majorității deputaților aleși, pentru un mandat de 5 ani, fără posibilitatea numirii pentru un alt mandat consecutiv.

(2) Funcția de director este incompatibilă cu orice altă activitate remunerată, cu excepția activităților științifice, didactice și de creație.

(3) Candidatul la funcția de director este selectat pe bază de concurs organizat de Comisia juridică, numiri și imunități a Parlamentului, cu atragerea în calitate de observatori reprezentanți ai societății civile sau reprezentanți ai mediului academic.

(4) Candidatul la funcția de director trebuie să întrunească următoarele cerințe:

- a) deține cetățenia Republicii Moldova și este domiciliat pe teritoriul ei;
- b) are capacitate deplină de exercițiu;
- c) are studii superioare juridice;
- d) are o vechime în muncă în domeniul juridic de cel puțin 10 ani;
- e) se bucură de o reputație ireproșabilă;
- f) nu este și nu a fost în ultimii 2 ani membru al vreunui partid politic, nu este și nu a fost angajat în cadrul organelor permanente ale vreunui partid politic și/sau nu a făcut agitație pentru vreun concurent electoral;
- g) nu are antecedente penale;
- h) cunoaște limba de stat;
- i) este apt din punct de vedere medical pentru exercitarea atribuțiilor.

(5) La data numirii în funcție, directorul depune în fața Parlamentului următorul jurământ:

“Jur să respect cu strictețe Constituția și legile Republicii Moldova, să îndeplinesc conștiincios obligațiile ce îmi revin, să apăr ordinea de drept, drepturile și libertățile omului, interesele generale ale societății și ale cetățenilor Republicii Moldova de a trăi și de a se dezvolta într-un mediu liber de corupție.”

(6) Directorul este inamovibil pe perioada exercitării mandatului.

(7) Mandatul directorului încetează în caz de:

- a) demisie;
- b) incompatibilitate;
- c) pierdere a cetățeniei Republicii Moldova;
- d) imposibilitate a exercitării mai mult de 2 luni consecutiv a atribuțiilor ce îi revin în legătură cu starea sănătății, constatată prin examen medical;
- e) atingere a plafonului de vârstă;
- f) pronunțarea unei sentințe definitive de condamnare;
- g) nedepunere a declarației de interese personale și a declarației de venituri și proprietăți în modul și în termenele prevăzute de lege;
- h) emitere/adoptare a unui act administrativ sau încheiere a unui act juridic cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese, fapt stabilit prin actul de constatare rămas definitiv;
- i) deces;
- j) revocare.

(8) Temeiurile prevăzute la alin.(7) lit.a)–i) se constată în ședința plenară a Parlamentului, în baza raportului Comisiei juridice, numiri și imunități, prin adoptarea unei hotărâri prin care se ia act de apariția cauzei ce determină încetarea mandatului.

(9) Revocarea din funcție a directorului ca urmare a necorespunderii cu cerințele de numire în funcție sau obținerii unui rezultat negativ la testarea integrității profesionale, în condițiile prevăzute la art.14, se adoptă de Parlament cu votul majorității deputaților aleși, la inițiativa a cel puțin 20 deputați.

(10) În exercitarea atribuțiilor sale, directorul este asistat de doi adjuncți, numiți în funcție de Parlament, la propunerea directorului, pe perioada mandatului

directorului. Selectarea candidaților la funcția de director adjunct se face în bază de concurs organizat de către directorul Centrului, în procesul de evaluare fiind atrași reprezentanți ai societății civile sau ai mediului academic. Pentru a fi selectat candidatul trebuie să întrunească criteriile prevăzute la alin.(4). Activitatea directorului adjunct încetează în condițiile alin.(7), (8) și (9). Revocarea din funcție a directorului adjunct se adoptă de Parlament cu votul majorității deputaților aleși, la inițiativa directorului. ”

5. La articolul 9

Titlu articolului se modifică și va avea următorul conținut: „Atribuțiile directorului și adjuncților lui”

aliniatul unic devine aliniatul (1);

litera c) va avea următorul cuprins:

„c) participă la ședințele Guvernului și ale Parlamentului, în baza invitației sau la cerere atunci când examinarea unor probleme prezintă interes pentru Centru;”

la litera d), cuvântul “Guvern” se substituie cu cuvântul “Parlament”;

litera e) va avea următorul cuprins:

“e) elaborează proiectul bugetului Centrului pentru anul următor și îl înaintează Parlamentului spre aprobare;”.

se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

”(2) Directorii adjuncți se subordonează nemijlocit directorului și organizează activitatea în cadrul Centrului în limitele împuternicirilor ce le sînt atribuite. În lipsa directorului, funcțiile acestuia sînt exercitate de către directorul adjunct desemnat prin ordinul directorului.”

6. La articolul 10

alin.(1) sintagma „un reprezentant al Consiliului Civil” se substituie cu sintagma „doi reprezentanți ai Consiliului Civil”;

alin.(3) lit.a) și f) se completează în final cu sintagma „, avizat de Comisia juridică, numiri și imunități și de comisia de profil;”.

7. La articolul 11 după alin.(1) se completează cu alineatele (1¹) și (1²) cu următorul cuprins:

„(1¹) În vederea asigurării dotării tehnico-materiale performante a Centrului, precum și pentru implementarea măsurilor inovative în domeniul prevenirii corupției, 20% din mijloacele confiscate în folosul statului din dosarele instrumentate de către Centrul se transmit în bugetul Centrului pentru anul următor.

(1²) Finanțarea Centrului poate fi efectuată și din contul mijloacelor speciale, în condițiile prevăzute de legislație.”

8. La articolul 12

alin.(1) la sfîrșit se completează cu o propoziție nouă cu următorul cuprins: „Colaboratorul Centrului este funcționar public cu statut special.”

la alin.(2) după cuvîntul „activează” se completează cu sintagma „persoane cu funcții de demnitate publică, supuse reglementărilor Legii nr.199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică.”.

9. La articolul 13

la alin.(1) cuvintele „economice sau juridice” se substituie cu sintagma „au studii superioare economice, juridice sau alte studii superioare conform specificului de activitate al subdiviziunii în care activează,”

la alin.(6) lit.a) după cuvintele „său de viață” se completează cu sintagma „și a persoanelor cu care duce sau cu care pretinde că duce un trai comun,” iar după cuvintele „prevederile art.14” se completează cu cuvintele „și 15”.

10. La articolul 14 alin. (2) sintagma „cu autorizarea procurorului” se substituie cu sintagma „în condițiile Legii nr. 325 din 23 decembrie 2013 privind testarea integrității profesionale”.

11. La articolul 15

alin.(1)

lit.a) va avea următorul cuprins:

„a) nivelului de trai al angajatului Centrului cu nivelul de remunerare a acestuia și a persoanelor cu care duce sau cu care pretinde că duce un trai comun;”

la lit.b) cuvântul „Guvern” se substituie cu cuvântul „Parlament”;

alin.(2) va avea următorul cuprins:

„(2) Necorespunderile identificate conform alin.(1) constituie rezultat negativ al monitorizării, descris în raportul de monitorizare a stilului de viață. Procedura de desfășurare a monitorizării stilului de viață al angajatului Centrului se stabilește prin act departamental al Centrului.”;

după alin.(2) se completează cu alin.(2¹) cu următorul conținut:

„(2¹) Metodele și mijloacele de monitorizare a stilului de viață și fixare a rezultatelor acestora nu reprezintă activități speciale de investigații în sensul Legii nr.59 din 29 martie 2012 privind activitatea specială de investigații.”;

alin.(3) va avea următorul cuprins:

„(3) Raportul de monitorizare a stilului de viață ce atestă rezultatul negativ al monitorizării se remite Colegiului disciplinar al Centrului, care va examina materialele prezentate și, după caz, va lua o decizie de aplicare a sancțiunii disciplinare prevăzute la art.33 alin.(8).”.

12. La articolul 17 alin.(2), la articolul 18 alin.(3), la articolul 20 alin.(4) cuvântul „Guvern” se substituie cu cuvântul „Parlament”.

13. La articolul 26 alin.(1) după lit.e) se completează cu lit.e¹) cu următorul cuprins:

„e¹) să fie loial și să se abțină de la fapte care dăunează intereselor și prestigiului instituției;”

14. La articolul 33

la alin.(2) lit.e) sintagma „doi reprezentanți ai Consiliului Civil” se substituie cu sintagma „trei reprezentanți ai Consiliului Civil”;

alin.(9) va avea următorul cuprins:

„(9) Pentru încălcarea de către angajatul Centrului a obligației prevăzute la art.26 alin.(1) lit.e¹), pentru calificarea comportamentului său ca rezultat negativ al

testului de integritate, pentru nerespectarea de către el a obligațiilor prevăzute la art.6 lit.a) din Legea nr.325 din 23 decembrie 2013 privind testarea integrității profesionale sau în legătură cu rezultatul negativ al monitorizării stilului său de viață, Colegiul disciplinar poate propune directorului Centrului aplicarea sancțiunii eliberarea din serviciu.”

15. După articolul 44 se completează cu articolul 44¹ și articolul 44² cu următorul cuprins:

„Articolul 44¹. Controlul parlamentar asupra activității Centrului

(1) Controlul parlamentar asupra activității Centrului este exercitat de către Comisia securitate națională, apărare și ordine publică și Comisia juridică, numiri și imunități.

(2) Centrul prezintă anual, pînă la data de 31 martie, raportul privind desfășurarea activității sale. La solicitarea deputaților, directorul Centrului poate fi audiat pe marginea raportului de activitate al Centrului în ședință plenară a Parlamentului.

(3) Deputații pot solicita audierea directorului Centrului în ședință plenară a Parlamentului, la ședințele comisiilor permanente, comisiilor speciale sau ale comisiilor de anchetă pe marginea altor chestiuni ce țin de activitatea Centrului, decît cele menționate la alin.(2). Directorul este în drept să refuze prezentarea la ședințele respective dacă oferirea informațiilor solicitate lezează interesul urmăririi penale, principiile legalității, prezumției nevinovăției, protecției datelor cu caracter personal și confidențialitatea urmăririi penale.

Articolul 44². Controlul activității Centrului de către societatea civilă

(1) Activitatea Centrului este supusă controlului din partea societății civile, în baza legislației ce reglementează transparența în procesul decizional, accesul la informație și activitatea asociațiilor obștești. Controlul suplimentar al activității Centrului din partea societății civile are loc în baza prezentei legi, prin intermediul Consiliului Civil, care:

a) participă cu drept de vot în Colegiul Centrului;
b) participă cu drept de vot în Colegiul disciplinar al Centrului;
c) analizează rapoartele de activitate ale Centrului;
d) monitorizează ședințele de judecată pe dosarele instrumentate de Centru și ședințele de judecată intentate de foști angajați ai Centrului, eliberați prin deciziile Colegiului disciplinar;

e) examinează plîngerile cetățenilor împotriva angajaților Centrului.

(2) Consiliul Civil este format din trei membri. Calitatea de membru al Consiliului Civil o poate avea doar asociația obștească. Societatea civilă delegă doi membri și Comisia juridică numiri și imunități a Parlamentului, în rezultatul unui concurs public, delegă un membru al Consiliului Civil pentru o perioadă de trei ani.

(3) Asociațiile obștești care participă la concursul pentru selectarea membrilor Consiliului Civil trebuie să-și desfășoare activitățile statutare în unul sau cîteva din următoarele domenii: justiție, drepturile omului, transparență, integritate în sectorul public, prevenire și combatere a corupției, participare civică.

(4) Consiliul Civil este în drept:

- a) să adopte și să modifice Regulamentul său de activitate;
- b) să creeze și administreze propria pagină web;
- c) să comunice public rapoartele de monitorizare și alte informații de interes public, constatate în urma desfășurării activității sale, cu respectarea prevederilor legislației privind protecția datelor cu caracter personal, privind informațiile atribuite la secret de stat și a informațiilor atribuite la categoria de informație oficială cu accesibilitate limitată;
- d) să propună recomandări de îmbunătățire a activității Centrului;
- e) să propună subiecte pentru a fi discutate la ședințele ordinare și extraordinare ale Colegiului Centrului;
- f) să transmită subdiviziunii de securitate internă sau procuraturii plîngerile adresate de cetățeni împotriva angajaților Centrului;
- g) să efectueze sondaje de opinie cu privire la fenomenul corupției și la percepția societății față de activitatea Centrului;
- h) să atragă fonduri din surse neinterzise de lege în vederea realizării activităților sale;
- i) să solicite Centrului informații privind activitatea sa, în conformitate cu legislația în vigoare;
- j) să întreprindă alte activități ce țin nemijlocit de monitorizarea activității Centrului.

(5) Persoanele care reprezintă membrii Consiliului Civil în cadrul Colegiului Centrului și a Colegiului disciplinar al Centrului trebuie să întrunească următoarele cerințe:

- a) să aibă studii superioare;
- b) să nu dețină o funcție publică;
- c) să nu fi fost angajat al Centrului pe parcursul ultimilor doi ani;
- d) să nu fie membru al vreunui partid politic și/sau nu a făcut agitație pentru vreun concurent electoral în ultimii doi ani;
- e) să nu aibă antecedente penale nestinse;
- f) să nu aibă calitatea procesuală de bănuit, învinuit sau inculpat în cadrul unui proces penal instrumentat de către Centru în ultimii trei ani.

(6) Dacă ulterior se constată că persoana desemnată să reprezinte membrii Consiliului Civil în cadrul Colegiului Centrului și a Colegiului disciplinar al Centrului nu întrunește condițiile prevăzute la alin.(5), aceasta este înlocuită în termen de 10 zile cu un alt reprezentant, la inițiativa membrului Consiliului Civil care l-a desemnat, în baza propunerii motivate a Centrului sau a unui alt membru al Consiliului Civil.

(7) Calitatea de membru al Consiliului Civil se revocă de către entitatea care l-a selectat în conformitate cu prevederile alin.(2) dacă:

- a) asociația obștească se desființează;
- b) asociația obștească refuză expres să fie membru al Consiliul Civil înainte de expirarea termenului pentru care a fost desemnată în această calitate;
- c) asociația obștească nu asigură desfășurarea nici a uneia din activitățile prevăzute la alin.(1) mai mult de un an.

(8) În cazurile prevăzute la lit.a) și b) al alin.(7), entitatea care a desemnat asociația obștească în calitate de membru al Consiliului Civil selectează, în termen

de trei luni, un nou membru al Consiliului Civil, în urma desfășurării concursului public prevăzut la alin.(2) și (3).

(9) În cazul prevăzut la lit.c) al alin.(7), entitatea care a selectat asociația obștească în calitate de membru al Consiliului Civil îi revocă această calitate și îi comunică în scris decizia de revocare. Revocarea poate avea loc din inițiativa entității, la propunerea motivată a Centrului sau a unui alt membru al Consiliului Civil. În termen de trei luni de la comunicarea revocării, entitatea selectează un nou membru al Consiliului Civil, în urma desfășurării concursului public prevăzut la alin.(2) și (3).”

Articolul III. – În anexa la Legea nr.199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.194–196, art.637), cu modificările ulterioare, după poziția “Director, director adjunct al Serviciului de Informații și Securitate” se introduce poziția “Director, director adjunct al Centrului Național Anticorupție”.

Articolul IV. – Dispoziții finale și tranzitorii

1. La data intrării în vigoare a prezentei legi, directorul Centrului și adjunctii săi își continuă mandatul pe perioada prevăzută în actele de investire în funcție.

2. În termen de 2 luni de la data publicării prezentei legi, directorul Centrului va prezenta Parlamentului spre aprobare Codul de conduită al angajatului Centrului, structura și efectivul-limită ale Centrului, numărul, reședința și raza de activitate a aparatului central și a subdiviziunilor teritoriale ale sale.

3. În termen de 2 luni de la data publicării prezentei legi, Comisia juridică numiri și imunități, societatea civilă vor organiza concursurile necesare în vederea selectării asociațiilor obștești care vor intra în componența Consiliului Civil privind asigurarea monitorizării activității Centrului Național Anticorupție.

4. La data intrării în vigoare a prezentei legi membrii actuali ai Consiliului Civil își exercită mandatul până la numirea noilor membri în urma desfășurării concursului în conformitate cu prevederile legale în acest sens.

5. Guvernul, în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi:

a) va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;

b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

ANDRIAN CANDU

EXPUNERE DE MOTIVE

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative

I. Considerațiuni generale

Proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative a fost elaborat în scopul implementării standardelor internaționale anticorupție ce țin de independența structurii specializate anticorupție, condiție necesară pentru a-și exercita funcțiile în mod eficace și liber de orice presiune ilicită și nedorită.

Asemenea priorități se regăsesc atât în **Agenda de asociere dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova**, care prevede, la prioritatea 2.1 (Dialogul politic și reforma), domeniul (II), "asigurarea deplinei funcționări și independenței Centrului Național Anticorupție ...", cât și în **Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova 2015-2018**, la capitolul I „Combaterea corupției” se prevede asigurarea independenței funcționale a Centrului Național Anticorupție și Procuratura Anticorupție, în conformitate cu cerințele Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană. De asemenea, în **Rezoluția Adunării Parlamentare a Consiliului Europei 1955 (2013) privind onorarea obligațiilor și angajamentelor asumate de către Republica Moldova**, este menționată necesitatea asigurării funcționării eficiente și independenței Centrului Național Anticorupție (pct.14).

Raportul privind implementarea Politicii Europene de Vecinătate în Republica Moldova în anul 2014, document care, de altfel, evaluează progresul în implementarea Agendei de Asociere UE - Republica Moldova pentru perioada 1 ianuarie - 31 decembrie 2014, prevede că, „...*Este foarte important ca Moldova să lucreze asupra reformelor în Procuratură și sectorul judiciar și să asigure independența deplină Centrului Național Anticorupție și a Comisiei Naționale de Integritate.*” Totodată, se menționează că: „...*În raportul de progres anterior s-a recomandat independența completă a Centrului Național Anticorupție, acest fapt însă nu s-a realizat. Centrul Național Anticorupție continuă să răspundă Guvernului și nu Parlamentului. Acest fapt nu este în conformitate cu standardele internaționale anticorupție și nici cu criteriile planului de acțiuni privind liberalizarea regimului de vize pentru Moldova și are un impact negativ asupra investigațiilor corupției la nivel înalt. Alți factori care au împiedicat lupta împotriva corupției au fost penalizările lejere și în unele cazuri chiar impunitatea, lipsa de autonomie, capacitate și putere de luare a deciziilor în mod independent de către unitatea de corupție a Procuraturii Generale, care este responsabilă de anchetarea cazurilor de corupție în urma investigațiilor conduse de Centrul Național Anticorupție.*”

Instituirea unei agenții naționale anticorupție reprezintă o practică internațională obișnuită, există un șir de documente internaționale semnate și ratificate de Republica Moldova, care conțin prevederi în acest sens:

Convenția Penală asupra corupției, adoptată de Consiliul Europei în anul 1999, prevede la rîndul său înființarea unor structuri specializate anticorupție care

să dispună de independență necesară pentru a-și exercita funcțiile în mod eficace și liber de orice presiune ilicită.

Convenția ONU împotriva corupției, Capitol 3 „Incriminare, investigare și reprimare”, art. 36 „Autorități specializate” stipulează:

„Fiecare stat parte face astfel încât, conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, să existe unul sau mai multe organisme ori persoane specializate în lupta împotriva corupției prin investigații și reprimare. Acest organism sau aceste organisme ori aceste persoane își vor acorda independența necesară, conform principiilor fundamentale ale sistemului juridic al statului parte, pentru a putea exercita eficient funcțiile lor la adăpost de orice influență necuvenită. Aceste persoane sau personalul respectivului organism ar trebui să aibă formarea și resursele adecvate pentru a-și exercita sarcinile”. (Combaterea corupției)

Convenția ONU împotriva corupției, art. 6 „Organismul sau organismele de prevenire a corupției” stipulează:

„1. Fiecare stat parte face astfel încât, conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, să existe unul sau mai multe organisme, după cum convine, însărcinate să prevină corupția prin mijloace precum: - aplicarea politicilor și practicilor de prevenire a corupției și, dacă este cazul, coordonarea acestei aplicări; - sporirea și difuzarea informațiilor privind prevenirea corupției.

2. fiecare stat parte acordă acestui organism independență necesară, conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, pentru a permite exercitarea eficientă a funcțiilor la adăpost de orice influență nedorită. Resursele materiale și personalul specializat necesar, precum și formarea de care acest personal poate avea nevoie pentru a-și exercita funcțiile trebuie să le fie furnizate”. (Prevenirea corupției)

Sub impulsul *Celor 20 de Principii Directoare în domeniul Luptei împotriva Corupției, aprobate de Consiliul de Miniștri al Consiliului Europei în octombrie 1997*, care recomandă Statelor Membre "să promoveze specializarea persoanelor sau organismelor responsabile cu lupta împotriva corupției și să le furnizeze acestora mijloacele necesare formării profesionale pentru a-și îndeplini sarcinile în mod eficient", multe dintre statele europene și-au înființat servicii specializate anticorupție, altele, care și-au înființat astfel de servicii înaintea adoptării principiilor, au constituit o sursă de inspirație pentru noile structuri.

Structurile anticorupție, atât cele vechi, cât și cele nou înființate, diferă mult unele de altele în ceea ce privește funcțiile și competențele lor. Pornind de la constatarea că lupta împotriva corupției trebuie purtată pe trei paliere extrem de importante și integrate într-o strategie coerentă și dinamică: *prevenirea, combaterea și educarea*, acestea au fost avute în vedere integral sau parțial de către state pentru a defini rolul structurilor lor anticorupție.

Crearea structurilor specializate anticorupție nu presupune automat succesul lor imediat în lupta împotriva corupției. Experții analiști ai acestui domeniu, cum sunt cei ai Grupului de State împotriva Corupției (GRECO), au evidențiat o serie de condiții fără de care eficiența structurilor anticorupție ar rămîne un simplu deziderat. Principalele condiții pentru structurile anticorupție sunt următoarele:

- să dețină componenta de coordonare strategică (dacă nu, să fie integrate într-o strategie națională, clară, comprehensivă și coerentă de prevenire, educare și combatere a corupției);
- cadrul legislativ să fie clar și cuprinzător;
- independență față de influențele și presiunile politice;
- selectarea adecvată a personalului, urmărindu-se nu doar criteriile de pregătire și experiență profesională deosebită, dar, în primul rând, criteriile de integritate morală;
- implicarea comunității în sprijinirea luptei anticorupție și asigurarea unui raport optim între transparență și confidențialitate în ceea ce privește activitatea instituției. Aceasta înseamnă că tot ce se poate comunica publicului și presei, fără a dauna anchetelor în curs, trebuie să se comunice;
- asigurarea fondurilor adecvate și a echipamentelor necesare funcționării în parametri optimi a instituției;
- reprezentanță pe plan extern;
- răbdare și perseverență în obținerea rezultatelor pornind de la ideea că lupta nu poate fi câștigată într-o singură zi, ea necesită timp și resurse umane și materiale.

În acest context este elaborat și promovat proiectul de modificare și completare a unor acte legislative care prevede scoaterea Centrului în afara organelor administrației publice centrale de specialitate și reglementarea unor aspecte ce țin de asigurarea independenței activității CNA de orice influențe politice, fapt ce ar asigura funcționarea eficientă a instituției în conformitate cu mandatul său primar de luptă împotriva corupției.

II. Principalele amendamente operate de proiectul de lege

- A) Amendarea Legii nr.64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern;
- B) Amendarea Legii nr.1104-XV din 6 iunie 2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție;
- C) Amendarea Legii nr.199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică.

(A) În scopul implementării documentelor de politici și a standardelor internaționale anticorupție, semnate și ratificate de Republica Moldova, ce țin de asigurarea independenței structurii specializate anticorupție, condiție necesară pentru a-și exercita funcțiile în mod eficace și liber de orice presiune ilicită și nedorită se propune operarea amendamentelor la Legea cu privire la Guvern, astfel încât, Centrul Național Anticorupție (în continuare CNA) să fie scos în afara organelor administrației publice centrale de specialitate. Acest fapt va contribui la consolidarea garanțiilor de independență a instituției, precum și întru sporirea capacităților CNA de desfășurare a activităților de prevenire și de combatere a corupției. În special este de notat faptul că o anchetare a cazurilor de corupție a înalților demnitari de stat din cadrul administrației publice centrale de către o instituție care însăși este în cadrul acestui sistem demonstrează ineficiență și chiar conflicte de interese.

(B) Operarea modificărilor și completărilor la Legea 1104/2002 este determinată de necesitatea asigurării unei independențe reale a CNA față de fluctuațiile politice și influențele nedorite. Prin urmare, se propune stabilirea criteriilor de numire și eliberare din funcție a directorului CNA, astfel încât acesta să nu poată fi numit sau eliberat din funcție în baza criteriilor politice. Prevederea exhaustivă a criteriilor de selectare, va asigura imparțialitatea, transparența și corectitudinea procedurii de selectare și numire a directorului Centrului. Totodată, pentru a asigura independența reală a instituției și eliminarea presiunilor externe, proiectul prevede termenul de numire în funcție a directorului de 5 ani.

Cît privește eliberarea din funcție a directorului înainte de expirarea mandatului, sunt stipulate două modalități: de eliberare și de destituire a directorului din funcție, în dependență de motivele care determină un asemenea efect. În situația în care directorul va fi eliberat din motive obiective, cum ar fi depunerea cererii de eliberare din proprie inițiativă, demisia în legătură cu atingerea plafonului de vîrstă, imposibilitatea exercitării mai mult de 2 luni consecutiv a atribuțiilor ce îi revin în legătură cu starea sănătății, nedepunerea declarației de interese personale în termenele legale prevăzute de Legea nr.16/2008, nedepunerea declarației de venituri și proprietăți în termenele prevăzute de Legea nr.1264/2002, pierderea cetățeniei RM, pronunțarea unei hotărîri definitive de condamnare sau de declarare a incapacității de exercițiu, se va efectua cu votul majorității parlamentare.

În alte situații, care necesită o atenție deosebită, datorită caracterului specific al încălcărilor comise, pentru eliberarea directorului înainte de expirarea mandatului va fi necesar votul majorității calificate parlamentare. Ne referim aici la situațiile de constatare a conflictelor de interese, depistarea unor neconcordanțe în declarațiile de venituri și proprietate de către organele competente precum și constatarea unor împrejurări care denotă afectarea sau pierderea integrității și reputației ireproșabile.

Semnalăm că proiectul instituie reglementări pentru candidații la funcția de director adjunct al CNA, deoarece la moment Legea 1104/2002 nu reglementează suficient de clar condițiile față de candidații la funcția de director adjunct al CNA, precum și modalitatea de numire a acestora.

În vederea asigurării principiului acceptat internațional, potrivit căruia lupta împotriva criminalității organizate și corupției trebuie realizată pe banii criminalilor și nu doar pe banii statului, în multe state un procent din produsele infracțiunii confiscate cu sprijinul agențiilor anticorupție (pînă la 50%) se transferă în bugetul acestor instituții. Același lucru a fost consacrat și în Directiva UE a Parlamentului și a Consiliului European cu privire la sechestrarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor în Uniunea Europeană, adoptată în prima lectură la 25 februarie 2014¹ și care în paragraful (35) încurajează statele membre să ia în considerație posibilitatea utilizării celor confiscate pentru a susține activitatea de combatere și prevenire a crimei și corupției de către organele de drept, precum și a utilizării lor în alte scopuri de interes public. Astfel, proiectul înaintat introduce posibilitatea de a susține dotarea tehnico-materială performantă a

---

¹ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P7-TA-2014-0120&language=EN&ring=A7-2013-0178#BKMD-16>

Centrului, precum și implementarea măsurilor inovative în prevenirea corupției de către CNA, inclusiv din contul alocării a 20% din mijloacele care au fost confiscate în folosul statului pe dosarele instrumentate de Centru se fie transferate pentru anul următor în bugetul Centrului. Pe lângă bunele practici internaționale și directive UE în acest sens, temei pentru includerea acestor prevederi este faptul că la moment există o dependență exagerată a CNA față de existența sau nu a mijloacelor financiare oferite din asistența externă, iar fenomenul criminal, avînd în vedere progresul tehnologic utilizează metode și mijloace performante și sofisticate, iar în condițiile austerității bugetare a statului, CNA nu poate să-și adapteze tehnica la progresul tehnologic și evoluția societății în ansamblu, deoarece acest fapt presupune în permanență mijloace financiare suplimentare. Prin urmare, asemenea prevederi au la bază realizarea normei prevăzute la art.11 alin.(1) din Legea 1104/2002 că finanțarea și asigurarea tehnico-materială a Centrului se efectuează de la bugetul de stat și trebuie să acopere costul estimativ al tuturor activităților sale, astfel încît acesta să exercite efectiv, eficient și plenar activitățile sale și implementarea practicii internaționale ce ține de finanțarea agențiilor anticorupție.

Astfel, se va realiza principiul statuat *ante* că sprijinirea luptei anticorupție se face pe banii corupților, proveniți din mijloacele confiscate de la ei prin hotărîrile judecătorești. Iar orice temeri legate de posibile abuzuri în acest sens se exclud prin faptul că confiscarea se dispune doar de către instanța de judecată și poate fi contestată ulterior în ordine judiciară.

De asemenea, în scopul evitării influențelor politice asupra activității CNA, proiectul stabilește reglementări ce țin de modalitatea de exercitare de către Parlament a controlului parlamentar. Astfel, este prevăzut că Directorul CNA poate fi audiat doar în cadrul plenului Parlamentului, comisiilor permanente, comisiilor speciale sau a comisiilor de anchetă, iar deputații nu pot formula directorului Centrului indicații scrise sau verbale, toate interpelările se adresează public în momentul audierii în ședință plenară sau în cadrul ședințelor comisiilor permanente, comisiilor speciale sau a comisiilor de anchetă. Totodată, avînd la bază principiul legalității, prezumției nevinovăției, protecției datelor cu caracter personal, confidențialitatea urmăririi penale, Directorul CNA poate accepta sau refuza prezentarea sa la ședințele respective.

La fel, proiectul conține prevederi ce țin de asigurarea controlului activității Centrului Național Anticorupție de către societatea civilă.

Prin Hotărîrea Guvernului nr.1210 din 29.10.2008 a fost adoptat Regulamentul Consiliului Civil pentru monitorizarea Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției. Potrivit acestuia, scopul principal al Consiliului Civil este monitorizarea, evaluarea și consultarea Centrului. Crearea Consiliului Civil s-a datorat necesității realizării acțiunilor 5 și 6 din Programul de acțiuni privind implementarea Planului Preliminar de Țară al Republicii Moldova în cadrul Programului SUA „Provocările Mileniului”, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.32 din 11.01.2007 (la moment abrogată).

Activitatea Consiliului Civil în timp s-a dovedit a fi una inefficientă datorată în special lipsei mijloacelor financiare ale acestuia pentru a-și susține activitățile. Deși Consiliul Civil are un rol foarte important în vederea sporirii transparenței și responsabilității comunitare a Centrului Național Anticorupție, activitatea acestuia este una modestă. Analizînd compartimentul „Consiliul Civil” de pe pagina web a

Centrului (www.cna.md/Despre/ConsiliulCivil) nu vom identifica nici o informație publică privind activitatea Consiliului Civil, nu este publicat nici un raport privind monitorizarea activității Centrului, iar societatea civilă nu este informată cu privire la acțiunile întreprinse de Consiliul Civil în urma exercitării atribuțiilor sale.

Din acest considerent, precum și ținând cont de acțiunea nr.5 din Programul de acțiuni privind implementarea Planului Preliminar de Țară al Republicii Moldova în cadrul Programului SUA „Provocările Mileniului” care a stat la baza constituirii Consiliului Civil – identificarea ONG-urilor cu experiență relevantă pentru a face parte din grupul reprezentativ al societății civile, propunem completarea Legii nr.1104/2002 cu norme clare privind asigurarea efectivă de către societatea civilă a activității Centrului. Propunerile pe care le înaintăm sunt în conformitate cu prevederile Strategiei de consolidare instituțională a Centrului Național Anticorupție, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.232 din 25.10.2012 care stabilește la obiectivul 3 – Obținerea sprijinului public pentru activități anticorupție – rezultatul scontat – 3.3.- eficientizarea monitorizării CNA de societatea civilă. O acțiune prioritară în acest sens fiind – revizuirea statutului Consiliului Civil în vederea eficientizării activității sale de monitorizare a CNA. Din acest considerent, pe lângă atribuțiile de participare cu drept de vot în Colegiul Centrului și participare cu drept de vot în Colegiul disciplinar al Centrului, care le are la moment Consiliul Civil, am propus și alte atribuții noi, cum ar fi analiza rapoartelor de activitate ale Centrului Național Anticorupție, monitorizarea ședințelor de judecată pe dosarele instrumentate de Centru, a ședințelor de judecată intentate de foști angajați ai Centrului, eliberați prin deciziile Colegiului disciplinar, dar și examinarea plîngerilor adresate de către cetățeni împotriva acțiunilor întreprinse de angajații Centrului.

Considerăm că astfel vor fi revigorată acțiunile societății civile și va fi încurajat rolul activ al societății civile în vederea unei monitorizări eficiente asupra activității Centrului Național Anticorupție.

În Legea 1104/2002 au fost efectuată o rectificare ce ține de deținerea studiilor pentru colaboratorii Centrului care la moment sunt prevăzute doar studii juridice și economice și care creează impedimente pentru desfășurarea activității în unele subdiviziuni specializate ale Centrului, cum ar fi mass-media, subdiviziunea de asigurare operativă, relații externe și integrare europeană, care, potrivit specificului, sunt necesare alte studii decât cele juridice și/sau economice.

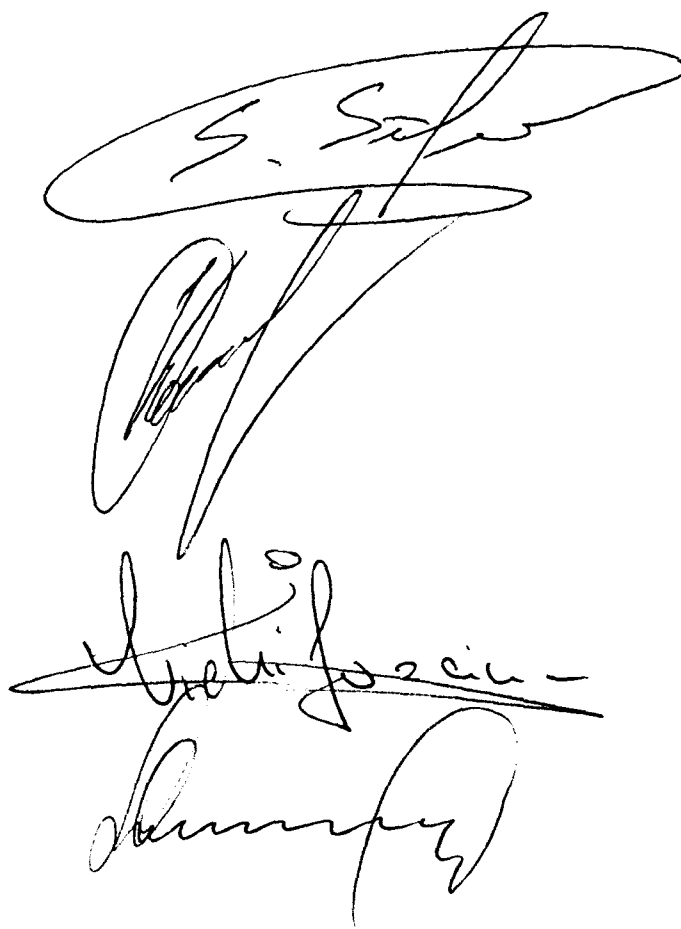
De asemenea, a fost completat art.4 și 5 atribuțiile Centrului și drepturile Centrului cu două atribuții noi – evaluarea riscurilor de corupție și efectuarea studiilor analitice, atribuții care sunt exercitate de Centru în baza altor acte normative dar care nu sunt expres înserate în Legea nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție și exercitarea cărora oferă dreptul Centrului de a prelucra date cu caracter personal și de a crea și administra registre instituționale, sisteme informaționale și baze de date în strict conformitate cu legislația în vigoare.

(C) Art.2 alin.(2) din Legea nr.199/2010 funcția de demnitate publică este o funcție publică ce se ocupă prin mandat obținut direct, în urma alegerilor, sau indirect, prin numire în condițiile legii, iar potrivit (Art.II din proiect, care prevede amendamente la Legea 1104/2002) art.8 din proiectul de lege Centrul este condus

de un director, numit în funcție de Parlament și în exercitarea atribuțiilor sale, directorul este asistat de doi adjuncți, numiți în funcție de Parlament la propunerea sa. Respectiv, funcția de director și director adjuncți al Centrului este o funcție de demnitate publică în sensul Legii nr.199/2010. Astfel, amendamentele propuse la Legea nr.199/2010 au drept scop prevederea funcției de director și director adjuncți al CNA, ca fiind funcții de demnitate publică.

Implementarea proiectului nu presupune cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat.

Deputații în Parlament

The image shows three handwritten signatures in black ink, arranged vertically. The top signature is the most legible, appearing to read 'S. Șofu'. The middle signature is highly stylized and difficult to decipher. The bottom signature is also stylized and appears to read 'Ștefan Ștefan'. The signatures are written in a cursive, flowing style.